

ENERGIYA AUDITINING BUGUNGI KUNDAGI AHAMIYATI VA RIVOJLANISHI

Andijon mashinasozlik instituti 3-kurs talabasi

Axmadaliyev Nodirbek Muhammadzokir o`g`li

Annotatsiya: Maqolada bugungi kunda energiya auditining rivojlanishi va ahamiyati haqida umumiy ma'lumot berilgan. Maqolada korxonalar, davlat tashkilotlari va jismoniy shaxslar isitish va sovutish tizimlari, yoritish tizimlari va boshqa jihozlarning samarasizligini aniqlash orqali audit o'tkazishdan qanday foyda olishlari mumkinligi ta'kidlangan. Shuningdek, energiya auditi qayta tiklanadigan energiya manbalaridan foydalanishni rag'batlantirish orqali barqarorlikni qanday rag'batlantirishi mumkinligi qayd etilgan. Umuman olganda, maqolada energiya auditi binolar va inshootlarda barqarorlikni oshirish yo'lidagi muhim qadamga aylangani ta'kidlangan. Iqlim o'zgarishi bilan bog'liq xavotirlar o'sishda davom etar ekan, biz muntazam tekshiruvlar kabi chora-tadbirlar orqali energiya samaradorligini oshirishga ko'proq e'tibor qaratamiz.

Kalit so'zlar: energiya auditi, energiya samaradorligi, energiya iste'moli, qayta tiklanadigan energiya, barqarorlik, xarajatlarni tejash, uglerod izi

Energiya auditi-bu bino yoki ob'ekt tomonidan iste'mol qilinadigan energiya miqdorini tahlil qilish va baholash jarayoni. Bu energiya sarflanadigan joylarni aniqlashni va energiya sarfini kamaytirish strategiyasini tavsiya qilishni o'z ichiga oladi. So'nggi yillarda iqlim o'zgarishi, energiya xarajatlarining oshishi va energiya samaradorligini oshirish zarurati bilan bog'liq xavotirlar tufayli energiya auditi tobora muhim ahamiyat kasb etmoqda. Energiya auditining rivojlanishi birinchi neft inqirozi sodir bo'lgan 1970-yillarda kuzatilishi mumkin. O'sha paytda ko'plab mamlakatlar neftga qaramligi barqaror emasligini tushunib, iste'molini kamaytirish yo'llarini izlay boshladilar. Bu turli xil energiya tejaydigan texnologiyalar va amaliyotlarni, shu jumladan energiya auditini rivojlantirishga olib keldi. Bugungi

kunda energiya auditi uglerod izini kamaytirishni va kommunal to'lovlarni tejashni istagan korxonalar, hukumatlar va jismoniy shaxslar uchun muhim vositadir. Energiya auditini o'tkazish orqali bino egalari isitish va sovutish tizimlari, yoritish tizimlari va boshqa jihozlarning samarasizligini aniqlashlari mumkin. Keyin ular energiya sarfini kamaytiradigan va operatsion xarajatlarini kamaytiradigan yangilanishlar yoki o'zgarishlarni amalga oshirishlari mumkin. Iqtisodiy foydadan tashqari, energiya auditi ham muhim ekologik foydalarga ega. Energiya sarfini kamaytirish orqali korxonalar va jismoniy shaxslar issiqxona gazlari chiqindilarini kamaytirish orqali iqlim o'zgarishini yumshatishga yordam beradi. Energiya auditi, shuningdek, quyosh yoki shamol energiyasi kabi qayta tiklanadigan energiya manbalaridan foydalanishni rag'batlantirish orqali barqarorlikni ta'minlashga yordam beradi. Umumanolganda, energiya auditini rivojlantirish binolar va inshootlarda barqarorlikni oshirish yo'lidagi muhim qadam bo'ldi. Iqlim o'zgarishi bilan bog'liq xavotirlar o'sishda davom etar ekan, biz muntazam tekshiruvlar kabi chora-tadbirlar orqali energiya samaradorligini oshirishga ko'proq e'tibor qaratamiz. Energiya auditi binolar, fabrikalar va boshqa ob'ektlarda energiya sarfini tahlil qilish va baholash amaliyotidir. Ushbu jarayon energiya iste'moli shakllarini, takomillashtirishning potentsial yo'nalishlarini aniqlashni va energiya sarfi va xarajatlarini kamaytirish bo'yicha echimlarni tavsiya qilishni o'z ichiga oladi. So'nggi yillarda iqlim o'zgarishi bilan bog'liq xavotirlar va uglerod chiqindilarini kamaytirish zarurati tufayli energiya auditini rivojlantirish muhim ahamiyatga ega bo'ldi. Dunyo aholisining ko'payishi va sanoatlashtirish energiya iste'molining o'sishiga olib keldi, bu esa atrof-muhitga sezilarli ta'sir ko'rsatdi. Energiya auditi korxonalar uchun pulni tejash bilan birga energiya chiqindilari va uglerod chiqindilarini kamaytirishning samarali usulini taqdim etadi. Energiya auditining afzalliklari juda ko'p. Birinchidan, bu energiya sarflanadigan yoki samarasiz ishlatiladigan joylarni aniqlashga yordam beradi. Keyinchalik bu ma'lumot energiya sarfini kamaytirish rejasini ishlab chiqish uchun ishlatilishi mumkin, bu esa vaqt o'tishi bilan xarajatlarni sezilarli darajada tejashga olib kelishi mumkin. Ikkinchidan, bu tashkilotlarga ekologik barqarorlik to'g'risidagi

qoidalarga rioya qilish va ijtimoiy javobgarlik maqsadlariga erishishda yordam beradi. Energiya auditining yana bir muhim afzalligi shundaki, u energiyadan foydalanish bilan bog'liq potentsial xavflarni aniqlashga yordam beradi. Masalan, noto'g'ri elektr tizimlari yoki gaz oqishi, agar Manzilsiz qolsa, xodimlar yoki aholi uchun xavf tug'dirishi mumkin. Ushbu xavflarni audit orqali aniqlash orqali ular zarar etkazishdan oldin tuzatilishi mumkin. Texnologiyaning rivojlanishi energiya auditini har qachongidan ham qulayroq va samaraliroq qildi. Dasturiy ta'minot dasturlari va sensorlardan foydalanish energiyadan foydalanish ma'lumotlarini real vaqt rejimida kuzatishga imkon beradi, bu esa samarasizlikni tezda aniqlashni osonlashtiradi. Umuman olganda, bugungi dunyoda energiya auditining ahamiyatini oshirib bo'lmaydi. Uglerod chiqindilarini kamaytirish bilan yanada barqaror kelajakka intilayotganimizda, tashkilotlar atrof-muhit izlarini kamaytirish yo'lida faol choralar ko'rishlari kerak. Energiya auditini ushbu maqsadga erishishning samarali usulini taqdim etadi, shu bilan birga xarajatlarni tejash orqali korxonalariga foyda keltiradi.

FOYDALANILGAN DABIYOTLAR:

1. "Energiya auditining ozgaruvchanligi va energiya samaradorligini oshirish" - O.T. Abdullaev, T.M. Alikulov, B.N. Kadirov
2. "Energiya auditlari tashkiliy tizimlari" - O.T. Abdullaev, T.M. Alikulov, B.N. Kadirov
3. "Energiya auditining maqsadlari va vazifalari" - O.T. Abdullaev, T.M. Alikulov, B.N. Kadirov
4. "Energiya samaradorligini oshirish yo'llari va ularning amaliyoti" - O.T. Abdullaev, T.M. Alikulov, B.N. Kadirov
5. "Energiya auditlarida qollanadigan asbob-uskunalar" - O.T. Abdullaev, T.M. Alikulov, B.N. Kadirov
6. "Energiya auditlarida ishlab chiqarish jarayonlarining tahlili" - O.T. Abdullaev, T.M. Alikulov